

DANTUMAWOUE, DE HERVORMDE KERK

Deze kerk, gelegen midden in het dorp aan de weg van Murmerwoude naar Driesum, dateert in oorsprong uit de 13de eeuw, is in de eeuw daarop vergroot en bestaat nu uit een schip met een driezijdige koorsluiting uit 1775. Voor genoemd jaar had de kerk vermoedelijk een halfronde koorsluiting. De kerk werd gewijd aan Benedictus van Nursia (480-547), de vader van het westerse monnikendom Hij stichtte onder meer het in W.O. II bekend geworden klooster Monte Cassino (midden Italië), dat de bakermat werd van de Orde der Benedictijnen (religieuzen, zowel mannen als vrouwen). De kerkelijke gemeente van Dantumawoude heeft nu een Benedictus' koor.

Bij de restauratie der kerk (1960-66) is de bepleistering verwijderd. Voordien had de kerk aan beide langszijden drie vensters. Die aan de zuidzijde in het tufstenen muurwerk ingehakte werden-verwijderd en de openingen met tufsteen aangevuld. Het muurvlak-vertuont nu twee grote spaarvelden tussen lisenen (verticaal uitgemetselde band) en afgesloten door eenn keperfries (horizontale strook muurversiering).

De TOREN, gedekt door-een zadeldak, werd in de jaren 1948-50 gerestaureerd en is eigendom der gemeente Dantumadeel. Hij gaat onversneden en behoudens een groot halfrond gesloten galmgat aan ieder zijde, geheel gesloten op. In de oostelijke en in de westelijke topgevel bevinden zich in een spaarveld twee gekoppelde bogen, voorzien van een middenstijl. Het jaartal 1686 in ankers aangebracht in de noordgevel boven het galmgat wijst op een verbouwing van de toren. In de westgevel is een steen ingemetseld met het opschrift: "TheoDorVs V: sCheLtInga / Den eerstgeboren / geeft aen ons toren / een eeVWig steen / Voor VaDers been."

De hoofdletters geven een jaartal aan en wel:

D V V C L I D V W V V D = 500+5+5+100+50+1+500+5+5+5+5+5+500 is 1686.

De KLOK in de toren dateert uit 1786 en werd gegoten door L. Haverkamp in Hoorn (NH), waar hij van 1783-90 zijn werkplaats had. Haverkamp ontving 1003 Carolus gld voor de klok.

De inventaris van de kerk dateert uit de tweede helft der 18de eeuw, evenals het houten tongewelf. Zeer opmerkelijk zijn de MUURSCHILDERINGEN - Teksten in Cartouches (sierranden) - daterend uit 1599, derhalve van nà de Reformatie. Op de zuidmuur twee onder elkaar. Het bovenste geeft de tekst van 1 Timotheus 4:14-16 (Deux-Aes Bijbel naar de vertaling van Luther) en de onderste vermeldt dat hij is vereerd door de predikant Thomas Johannes Jeverensis (afkomstig uit Jever). Op de noordmuur bevinden zich twee enkelvoudige teksten, ontleend aan Jeremia 30:14-16 en aan Jezus Sirach 25:9-13 (Apocriefe boeken).

De PREEKSTOEL en het doophek met rococo-ornamenten zijn plm. 1775 gemaakt door Yge Rintjes (vgl. die te Holwerd). De koperen lezenaar op de preekstoel dateert uit 1776 en werd vervaardigd door Lieuwe Geerts, geelgieter te Dokkum.

Het ORGEL in de kerk van Dantumawoude is uit de werkplaats van Albertus Antoni Hinsz (1704-1785) te Groningen, leerling uit de noordduitse orgelbouwschool van Arp Schnitger. Voor het instrument zelve - één klavier met aangehangen pedaal - werd aan Hinsz 1500 Car.gld. betaald. De orgelkast kostte 550 Car.gld. en aan Yge Rintjes werd voor snijwerk 115.6.- Car.gld. voldaan. De orgelbalustrade is voorzien van een bekroning, waarin twee wapenschilden. Heraldisch rechts is het wapen van Johannes Douwes (1716-80), bijsitter van de grietenij Dantumadeel opgenomen, het andere is oningevuld. De dispositie van het instrument, dat in 1974 door de fa. Bakker en Timmenga te Leeuwarden werd gerestaureerd, luidt:

Praestant 8', Holpijp 8', Octaaf 4', Speelfluit 4', Woudfluit 2', Nasard 3', Mixtuur 3-5 sterk geh., Trompet 8', geh.. De dispositie is origineel uit de bouwtijd.

Aan de zuidmuur der kerk hangen twee ROUWBORDEN ter gedachtenis aan Mr. Pieter Adrianus Bergsma en zijn echtgenote Dodonea Jacoba Doitsma, overl. resp. 1824 en 1794.

De VERLICHTING met vier koperen kronen werd in 1971 aangeboden door de Vrouwenvereniging. In de vloer van de kerk ligt een 9-tal grafzerken, waarvan de oudsten dateren uit 1568 en 1576.

W. Duinkerken
1988

Literatuur:

- Herma M. v.d. Berg Noordelijk Oostergo, Dantumadeel, De Nederlandse Monumenten van Geschiedenis en Kunst, 's-Gravenhage 1984.
- W. Duinkerken -Dantumawoude (Dorp en kerken), Veenwouden 1980.

